EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 21.5.2024.
COM(2024) 223 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Zvejas kapacitātes un zvejas iespēju līdzsvara analīzes vadlīnijas, kuras Komisija saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku, konkrēti, tās 22. pantu, pieņēmusi attiecībā uz tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem

1. IEVADS

Eiropas Savienībai ir deviņi tālākie reģioni – tie atrodas Atlantijas okeānā un Indijas okeānā, Karību jūrā un Latīņamerikā, tālu no Eiropas krastiem. Šie reģioni ir Francijas Gviāna, Gvadelupa, Martinika, Majota, Reinjona un Senmartēna (Francija), Azoru salas un Madeira (Portugāle) un Kanāriju salas (Spānija).

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pants atzīst šo tālāko reģionu īpatnības un ierobežojumus – nošķirtību, izolētību (jo tās ir salas), mazo platību, sarežģīto reljefu un klimatiskos apstākļus un atkarību no nedaudziem tautsaimniecības sektoriem, kuru vidū ir arī zvejniecība, – un paredz Savienības tiesību aktos un rīcībpolitikās iestrādāt īpašus pasākumus, kas tālākajiem reģioniem palīdzēs šīs problēmas risināt.

2022. gadā Komisija pieņēma paziņojumu par Savienības tālākajiem reģioniem[1], kurā izklāstīja jaunu šiem reģioniem veltītu stratēģiju. Tas rāda Komisijas apņemšanos Savienības tiesību aktos un rīcībpolitikās atspoguļot minēto reģionu īpašās iezīmes.

Salīdzinot ar Savienības zvejas floti kopumā, kuģu skaits tālāko reģionu zvejas flotē ir mazs. Specializētajā zvejā apgūtie krājumi tālākajos reģionos bieži vien ir pēc savas dabas citādi un daudzveidīgāki nekā zivju krājumi, kurus specializētajā zvejā apgūst pārējā Savienības zvejas flote. Zvejniecības ir caurmērā nerūpnieciskas, un tajās gūto nozveju sastāvs – ļoti dažāds un sugu ziņā daudzveidīgs. Par šādiem daudzveidīgākiem krājumiem ir salīdzinoši mazāk datu un salīdzinoši mazāks skaits krājumu tiek novērtēti. Nereti sarežģījumus rada zvejas kuģi, kas Savienībā ir vieni no mazākajiem un itin bieži vecuma, kā arī dažos tālākajos reģionos bažas raisošo drošuma un drošības aspektu dēļ nav tikpat labi kā citi kuģi aprīkoti zvejas darbības raksturojošo datu ieguvei, bet minētie dati dalībvalstīm ir vajadzīgi, lai sagatavotu ikgadējo ziņojumu par savas flotes zvejas kapacitātes un tām pieejamo zvejas iespēju līdzsvaru. Minētais ziņojums jāsagatavo saskaņā ar *Zvejas kapacitātes un zvejas iespēju līdzsvara analīzes pamatnostādnēm, kuras Komisija pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku*[2] (tālāk "COM(2014) 545 final"), *konkrēti, tās 22. panta 2. punktu*. Turklāt, lai aptvertu tālāko reģionu flotu zvejas darbību daudzveidību, var būt vajadzīgs flotes apakšsegmentu detalizētību palielināt, pārsniedzot to, kas prasīts Datu vākšanas sistēmā (DVS)[3].

Iepriekš izklāstītie apsvērumi daudzos gadījumos neļauj minētajās flotēs panākto līdzsvaru novērtēt saskaņā ar COM(2014) 545 final.

Ņemot vērā visus iepriekš aprakstītos aspektus, kuri iezīmē stipri citādu ainu nekā pārējā Savienībā un kuru vidū ir tālāko reģionu strukturālie ierobežojumi, kuģu un zvejniecību

[1] COM(2022) 198 final.

[2] COM(2014) 545 final.

[3] Padomes Regula (EK) Nr. 199/2008 (2008. gada 25. februāris) par Kopienas sistēmas izveidi datu vākšanai, pārvaldībai un izmantošanai zivsaimniecības nozarē un par atbalstu zinātniskā padoma izstrādei saistībā ar kopējo zivsaimniecības politiku (OV L 60, 5.3.2008.).

īpatnības, datu pieejamība, dažviet – ģeopolitiskā un drošības situācija, kā arī tas, ka zvejniecības ir vairāksugu un nerūpnieciskas, un saskanīgi ar 2022. gada paziņojumu par tālākajiem reģioniem[2] šis paziņojums nosaka speciālas vadlīnijas, pēc kurām vērtējams panāktais līdzsvars tajos tālāko reģionu flotes segmentos, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem. Tālab attiecībā uz minētajiem flotes segmentiem ir papildināti daži COM(2014) 545 final elementi.

Šo tālāko reģionu flotes segmentu līdzsvarotības novērtējumam arī turpmāk jābalstās uz bioloģiskajiem, ekonomiskajiem un kuģu izmantojuma indikatoriem, kas noteikti COM(2014) 545 final. Konkrētāk, abiem bioloģiskajiem indikatoriem (SHI un SAR), abiem ekonomiskajiem indikatoriem (RoI, CR/BER) un vienam no kuģu izmantojuma indikatoriem (VUR, VUR220 vai dalībvalsts definētam VUR*nn*) jārāda, ka līdzsvars ir panākts.

Tomēr šis paziņojums paredz alternatīvas metodes, kādas attiecīgās dalībvalstis var izmantot, lai dažus indikatorus izstrādātu īpaši tiem tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem. Šīs alternatīvās metodes pamatojas uz COM(2014) 545 final iestrādēm un ņem vērā, pirmkārt, papildu zinātnisko analīzi un ieteikumus, ko Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komiteja (ZZTEK) sniegusi saistībā ar dalībvalstu ikgadējiem ziņojumiem par floti, un, otrkārt, attiecīgo dalībvalstu informāciju par saviem tālākajiem reģioniem[4].

Dalībvalstīm vienmēr, arī piemērojot šīs vadlīnijas, būtu jāsniedz visi dati un paskaidrojumi, kas vajadzīgi, lai pamatotu izdarītās izvēles un lai ZZTEK vajadzības gadījumā varētu veikt tālāku analīzi un rūpīgāku pārbaudi.

2. ALTERNATĪVAS METODES IZMANTOŠANAI TĀLĀKO REĢIONU FLOTES SEGMENTOS, KUROS KUĢU GARUMS IR MAZĀKS PAR 12 METRIEM

COM(2014) 545 final ir pamata noteikumi, kas attiecas uz visiem flotes segmentiem.

Šā paziņojuma noteiktās vadlīnijas iedibina alternatīvas metodes, kas domātas tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, un var tikt izmantotas, sagatavojot tālāk aprakstītos datu parametrus, bioloģiskos indikatorus, kuģu izmantojuma indikatorus un papildu indikatorus.

Jebkuru no šajā paziņojumā aprakstītajām alternatīvajām metodēm dalībvalstis, gatavojot flotes ziņojumu par attiecīgajiem flotes segmentiem, drīkst izmantot tikai tad, ja tās šādu vajadzību spēj pamatot ar attiecīgā flotes segmenta īpašo situāciju un ierobežojumiem, kurus tam radījusi atrašanās kādā no tālākajiem reģioniem. Šāds pamatojums pievienojams flotes ziņojuma pielikumā.

[4] Sk. STECF PLEN 24-01.

2.1 Datu parametri un flotes segmentācija

Lai standartizētu analīzi, atvieglotu salīdzināšanu un divreiz nedarītu to pašu darbu, saskaņā ar COM(2014) 545 final datu parametri būtu jāaprēķina, izmantojot DVS savāktos datus.

Indikatorus, kas aprēķināti attiecībā uz tālāko reģionu kuģiem, kuru garums ir mazāks par 12 metriem, pēc vajadzības var sīkāk dezagregēt pa flotes apakšsegmentiem[5]. Ja dalīšana apakšsegmentos ir paredzēta, tai jānotiek papildus DVS, nevis tās vietā. Turklāt visi dati, pēc kuriem veikti flotes ziņojuma aprēķini, jāsniedz arī flotes ziņojuma pielikumā un dalījumam apakšsegmentos jābūt tādam pašam, kāds lietots aprēķinos.

2.2 Bioloģiskie indikatori

Saskaņā ar COM(2014) 545 final flotes segmenta līdzsvarotība daļēji pierādīta ir tad, ja līdzsvarotību uzrāda abi bioloģiskie indikatori (ieguves ilgtspējīguma indikators un riskam pakļauto krājumu indikators).

2.2.1. Ieguves ilgtspējīguma indikators

Attiecībā uz tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, ieguves ilgtspējīguma indikatora (SHI) aprēķināšanu, kas skaidrota COM(2014) 545 final 10.1. iedaļā, drīkst vienkāršot vienā no šādiem veidiem:

- F un F_{MSY} vērtības (vēlamāk, pirmajā norādītajā veidā) var iegūt: a) no nacionālajiem novērtējumiem, kurus izvērtējuši profesionāļi, un šis izvērtējums ir vai nu publiski pieejams, vai pievienots flotes ziņojuma pielikumā; b) no nacionālajiem novērtējumiem, kurus profesionāļi (vēl) nav izvērtējuši, un nacionālie novērtējumi pievienoti flotes ziņojuma pielikumā, lai tos nodotu profesionāļiem izvērtēšanai;

- indikatoru var norādīt kopā ar faktisko aptvēruma procentuālo daļu un vērtības aprēķināšanā izmantoto krājumu skaitu;

- var izmantot F un F_{MSY} vērtības, kas aplēstas vienai vai vairākām reprezentatīvām attiecīgās zvejniecības mērķsugām; šādā kontekstā var uzrādīt un izmantot arī sugu grupu produktivitātes novērtējumus.

Neatkarīgi no tā, vai dalībvalsts vienkāršošanu ir izdarījusi, flotes ziņojuma pielikumā jāpievieno visi dati, kas vajadzīgi, lai ZZTEK varētu veikt rūpīgāku pārbaudi.

[5] Dalībvalstīm būtu pēc iespējas pilnvērtīgāk jāizmanto ekonomisko datu iesniegšanas veidnes ailes ACTIVITY, GEAR un FISHERY.

2.2.2. Riskam pakļauto krājumu indikators

Saskaņā ar COM(2014) 545 final, lai aprēķinātu riskam pakļauto krājumu indikatoru (SAR), dalībvalstīm jāsaskaita, cik daudzi no krājumiem, kurus attiecīgais flotes segments izmanto, patlaban novērtēti kā "augsta bioloģiskā riska" krājumi.

Pamatojoties uz ZZTEK ieteikumu, tiek uzskatīts, ka COM(2014) 545 final noteiktās robežvērtības, pēc kurām sprież, vai konkrētā flote izmanto riskam pakļautus krājumus, varētu tikt grozītas[6]. Gaidot, kamēr ZZTEK sniegs tālāku novērtējumu, un ņemot vērā īpašo situāciju tālāko reģionu flotes segmentos, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, šiem flotes segmentiem nākotnē varētu noteikt alternatīvu robežvērtību.

Kamēr tas vēl nav noticis un ja ņem vērā, no vienas puses, ZZTEK secinājumus par SAR robežvērtību[6] un, no otras puses, īpašo situāciju tālāko reģionu flotes segmentos, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, ir lietderīgi ļaut dalībvalstīm izmantot alternatīvu pagaidu robežvērtību.

Tāpēc, pamatojoties uz pieejamo tehnisko informāciju par SAR indikatora piemērošanu tālāko reģionu zvejniecībās, dalībvalstis attiecībā uz tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, var uzskatīt, ka riskam pakļautu krājumu flotes segments izmanto tad, ja no šā krājuma gūti vairāk nekā **20 %** flotes segmenta nozveju vai ja flotes segments nozvejo vairāk nekā 10 % no attiecīgā krājuma. Sīkāki dati un veikto aprēķinu skaidrojums, kā arī šīs alternatīvās robežvērtības piemērošanas zinātniskais pamatojums dalībvalstīm jāpievieno flotes ziņojuma pielikumā, tā lai ZZTEK varētu veikt rūpīgāku pārbaudi.

2.3 Kuģu izmantojuma indikators

Saskaņā ar COM(2014) 545 final kuģu izmantojuma indikators (VUR) ir katram flotes segmentam noteikts vidējais rādītājs, kas atspoguļo faktiski izvērstās zvejas piepūles un teorētiski iespējamās maksimālās zvejas piepūles samēru.

Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izmantot šā indikatora versiju, kuras pamatā ir maksimālā teorētiskā, nevis faktiskā aktivitāte. Indikatora vērtība būtu jānosaka katrai dalībvalstij pašai, tālab piesaistot ekspertus, izmantojot pieejamo informāciju un ņemot vērā dabiskos, tehniskos un sociālos apstākļus. Šāda iespēja dalībvalstīm tiek dota tāpēc, ka flotes segmentā novēroto jūrā pavadīto dienu skaita maksimumu katrā atsevišķā pārskata gadā var ietekmēt ārēji faktori un attiecīgi šis skaits var neatspoguļot flotes patieso tehnisko kapacitāti. Ārēju faktoru piemērs ir COM(2014) 545 final 12.2. iedaļā nosauktie ekonomiskie, vidiskie un sociālie iemesli. Kā augstāk atzīmēts 1. iedaļā, šādi ārējie faktori sevišķi ietekmē tālāko reģionu flotes segmentus, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem.

[6] STECF PLEN 24-01.

Ja dalībvalstis spēj šīs indikatora versijas izmantošanu pamatot, kā noteikts COM(2014) 545 final 12.2. iedaļā, to var atspoguļot VUR*nn* izvēlē. Konkrētā *nn* izvēles pamatojums jāsniedz flotes ziņojuma pielikumā kopā ar visiem aprēķinam vajadzīgajiem datiem.

2.4 Papildu indikatori

Attiecībā uz tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, kā bioloģiskos papildu indikatorus var uzrādīt pārmērīgi izmantoto krājumu skaita indikatoru (NOS) un ekonomiskās atkarības indikatoru (EDI), kurus aprēķina saskanīgi ar ZZTEK ieteikumu[7].

Var uzrādīt arī sociālos indikatorus, kuri spēj palīdzēt plašāk atspoguļot sociālekonomiskos apstākļus, kādos konkrētā flote darbojas. Tas dalībvalstīm dod iespēju labāk atainot to savas flotes segmentu stāvokli, kurus veido vismazākie un potenciāli vismazāk aizsargātie kuģi un uzņēmumi.

Šie papildu indikatori nav alternatīvi indikatori un nav izmantojami flotes līdzsvarotības aprēķināšanā.

3. NOBEIGUMA APSVĒRUMI

Šīs vadlīnijas, kas paredzētas tālāko reģionu flotes segmentiem, kuros kuģu garums ir mazāks par 12 metriem, piemērojamas, kamēr ZZTEK, konkrētāk, ZZTEK ekspertu darba grupa tālāko reģionu jautājumos, vēl nav sniegusi tālākus ieteikumus par flotes līdzsvarotības aprēķināšanā izmantojamajiem indikatoriem un to attiecīgajām robežvērtībām. Šīs vadlīnijas nekādā ziņā nedrīkst piemērot pēc tam, kad dalībvalstis ir sagatavojušas flotes ziņojumus, kas iesniedzami līdz 2025. gada 31. maijam.

[7] Par šo indikatoru aprēķināšanu skatīt ZZTEK ziņojumus STECF-PLEN-24-01 un STECF-15-02, 76.–78. lpp. (n = 10 %).